

Etelä-Savon hyvinvointialueen väliaikainen valmistelutoimielin

Hallituksen esitykseen (HE 241/2020) eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sisältyy Laki sosiaali- ja terveydenhuolto- ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulusta (ns. voimaantulolaki). Voimaantulolain 8 §:ssä säädetään hyvinvointialueen väliaikaisesta valmistelutoimielimestä (Vate). Voimaantulolain 10 §:ssä säädetään Vaten tehtävistä ja toimivallasta sekä 12 §:ssä velvollisuudesta osallistua valmisteluun.

Hyvinvointialueen väliaikainen valmistelutoimielin vastaa 8 §:n 1 momentin mukaan hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelusta siihen saakka, kunnes aluevaltuusto on valittu ja aluevaltuuston asettama aluehallitus on aloittanut toimintansa.

Sopimus Vaten kokoonpanosta ja asettavasta viranomaisesta

Voimaantulolain 8 §:n 2 momentin mukaan hyvinvointialueen kuntien, perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon yhteistoiminta-alueiden, sairaanhoitopiirin, erityishuoltopiirin ja alueen pelastustoimen (osapuolet) on sovittava välittömästi tämän lain voimaan tultua väliaikaisen valmistelutoimielimen kokoonpanosta ja siitä, mikä viranomainen asettaa valmistelutoimielimen.

Väliaikaisen valmistelutoimielimen jäsenet on valittava osapuolten viranhaltijoista, joilla on hyvä asiantuntemus toimialansa toiminnasta ja taloudesta. Valmistelutoimielimen asettamisesta on ilmoitettava valtiovarainministeriölle.

Jos osapuolet eivät ole päässeet sopimukseen väliaikaisen valmistelutoimielimen asettamisesta kahden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta, osapuolten on välittömästi ilmoitettava asiasta valtiovarainministeriölle.

Mikäli sopimukseen ei päästä asettaa Valtioneuvosto 8 §:n 3 momentin mukaan asettaa valmistelutoimielimen valtiovarainministeriön esityksestä. Tällöin alueen väestömäärältään suurin sairaanhoitopiiri vastaa valmistelutoimielimen hallinnollisesta tuesta.

Valtioneuvoston asettamassa valmistelutoimielimessä on oltava hyvinvointialueen alueen kunnista ja perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon yhteistoiminta-alueista yhteensä seitsemän jäsentä, sairaanhoitopiiristä kaksi jäsentä, erityishuoltopiiristä yksi jäsen ja alueen pelastustoimesta yksi jäsen sekä jokaisella jäsenellä varajäsen.

Väliaikainen valmistelutoimielin johtaa hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelua ja käyttää sitä koskevaa päätösvaltaa sekä vastaa tehtäviinsä liittyvästä puhevallan käyttämisestä aluevaltuuston toimikauden alkuun asti. Valmistelutoimielin voi asettaa keskuudestaan jaostoja hoitamaan erikseen määrättyjä tehtäviä ja siirtää näitä tehtäviä koskevaa päätösvaltaa jaostolle.

Valmistelutoimielimen tehtävät

Valmistelutoimielimen tehtävänä on yhteistyössä niiden viranomaisten kanssa, joista tehtäviä ja niitä hoitavaa henkilöstöä siirtyy hyvinvointialueelle:

1) selvittää hyvinvointialueille siirtyvä henkilöstö ja valmistella aluevaltuustolle ehdotukset henkilöstön siirtosuunnitelmaksi ja -sopimuksiksi;

- 2) osallistua hyvinvointialueelle siirtyvän irtaimen ja kiinteän omaisuuden selvittämiseen;
- 3) osallistua hyvinvointialueelle siirtyvien sopimusten ja näitä koskevien oikeuksien ja velvollisuuksien selvittämiseen;
- 4) osallistua hyvinvointialueelle siirtyvien hallinto- ja palvelutehtävien hoitamista tukevien tieto- ja viestintätekniisten järjestelmien ja ratkaisujen selvittämiseen;
- 5) valmistella hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon järjestämistä sekä tilintarkastajan valintaa;
- 6) päättää hyvinvointialueen vuosien 2021 ja 2022 talousarviosta;
- 7) osallistua ensimmäisten aluevaalien järjestämiseen;
- 8) valmistella muut hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon käynnistämiseen välittömästi liittyvät asiat.

Valmistelutoimielimen toimivalta on rajoitettu siten, että se voi:

- 1) ottaa henkilöitä vain määräaikaiseen virka- tai työsopimussuhteeseen hyvinvointialueeseen siten, että määräaika päättyy viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2023;
- 2) tehdä hyvinvointialuetta sitovia sopimuksia vain määräaikaisesti voimassa oleviksi siten, että määräaika päättyy viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2023.

Väliaikaisen toimielimen oikeudesta hankkia palveluja siirtymäkauden aikana säädetään 65 §:ssä.

Menettelyyn valmistelutoimielimessä sovelletaan hyvinvointialueesta annetun lain säännöksiä.

Valmistelutoimielin on oikeudellisesti itsenäinen oikeushenkilö, joka toimii itsenäisesti virkavastuulla hoitaessaan tehtäväänsä

Etelä-Savon valmistelutilanne

Etelä-Savossa voimaanpanolain 8§:n 2 momentissa mainittujen osapuolten välillä ei ole toistaiseksi syntynyt sopimusta Vaten kokoonpanosta ja asettavasta viranomaisesta. Osapuolten pyynnöstä olen selvittänyt mahdollisuutta saada aikaan sopimus, jonka hyväksyvät kaikki voimaanpanolaissa mainitut osapuolet.

Ehdotukseni tavoitteena on saada valmistelun käyttöön hyvinvointialueen organisaatioiden paras mahdollinen asiantuntemus, turvata alueellinen tasapaino ja täyttää tasa-arvolain vaatimukset.

Olen ottanut huomioon voimaanpanolain 8§:n 3 momentin ns. perälautamallin, jonka mukaisesti mukana olisi yksi edustaja Etelä-Savon sairaanhoitopiiristä (Essote), Itä-Savon sairaanhoitopiiristä (Sosteri), Etelä-Savon pelastuslaitoksesta (Pela) ja Vaalijan kuntayhtymästä kustakin sekä kuusi edustajaa ja varaedustajaa hyvinvointialueen kunnista. Näin kaikki kunnat olisivat joko suoraan tai varajäsenen kautta edustettuina Vatesa.

Ehdotukseni mukaan Vaten puheenjohtajana toimisi Sosterin edustaja ja varapuheenjohtajina Pelastuslaitoksen ja Essoten edustajat. Jäseninä olisivat Mikkelin, Savonlinnan ja Pieksämäen kaupunkien ja Hirvensalmen, Juvan ja Rantasalmen kuntien edustajat, joista Pieksämäki ja Rantasalmi edustaisivat samalla järjestämisvastuussa olevia kuntia. Varajäseninä olisivat Sosterin, Essoten, Pelan ja Vaalijalan edustajat sekä Enonkosken, Mäntyharjun, Kangasniemen, Sulkavan, Pertunmaan ja Puumalan edustajat.

Alueellisen tasapainon toteuttamiseksi, kun puheenjohtaja on Sosterista, valmistelun päävastuullinen virkamies, joka toimii Vaten esittelijänä, tulisi Essotesta.

Ehdotan, että voimaannanolain 8 §:n 2 momentin tarkoittamana Vaten asettavana viranomaisena olisi Essote, joka vastaisi myös Vaten hallinnollisesta tuesta.

Voimaannanolain 8 §:n mukaan hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon käynnistämisen toimeenpanon seuraamiseksi ja tueksi voidaan asettaa seurantaryhmä. Ehdotan, että tällainen asetetaan myös Etelä-Savon hyvinvointialueella. Ehdotan, että seurantaryhmään kuuluisivat Etelä-Savon maakuntavaltuustossa toimivien poliittisten puolueiden edustajat. Näin voitaisiin varmistaa poliittisten ryhmien osallisuus valmisteluun siihen asti, kunnes hyvinvointialueen vaalien jälkeen hyvinvointialueen valtuusto ja hallitus olisivat aloittaneet toimintansa. Seurantaryhmän kokoamisesta ja asettamisesta vastaisi Vaten tavoin Essote.

Lisäksi ehdotan, että nykyinen Etelä-Savon sote-uudistuksen ohjausryhmä jatkaisi toimintaansa koko hyvinvointialueen valmistelun tukevana ryhmänä. Näin varmistettaisiin myös niiden tahojen osallistuminen valmisteluun, jotka eivät olisi Vaten tai edellä mainitun seurantaryhmän jäseniä.

Esitys 8.6.2021

<i>Varsinainen jäsen</i>	<i>Varajäsen</i>
Pj Saara Tavi, Sosteri	Jaana Luukkonen/Sosteri
vpj Seppo Lokka/Pelastuslaitos	Tuomo Halmeslahti/Pelastuslaitos
vpj Santeri Seppälä/Essote	Niina Kaukonen/Essote
jäsen Ilkka Fritius/Vaalijala	Maarit Rantakurtakko/Vaalijala
jäsen Timo Halonen/Mikkeli	Jukka Ollikainen/Mäntyharju
jäsen Janne Laine/Savonlinna	Minna Laurio/Enonkoski
jäsen Ulla Nykänen/Pieksämäki	Kimmo Kainulainen/Kangasniemi
jäsen Kristiina Järvenpää/Rantasalmi	Juho Järvenpää/Sulkava
jäsen Seppo Ruhanen/Hirvensalmi	Leena Ruotsalainen/Pertunmaa
jäsen Mervi Simoska/Juva	Niina Kuuva/Puumala

Vaten asioiden vastuullisena valmistelijana olisi Risto Kortelainen ja hänen varallaan Sami Sipilä.